

EL MAGAZÍN

Núm. 256

Divendres, 23 de desembre de 2022

ECONOMIA

Contradient les profecies, la inflació també s'enfila en temps de moneda única

LLAR

Consells a l'hora de col·locar els tovallons en una taula de Nadal

MARC SANYÉ

ROSA MARTÍNEZ

"La belleza pot ser revolucionària"

ENTREVISTA

ROSA
MARTÍNEZ

“L’art ha estat per a mi una forma privilegiada de conèixer el món”

La curadora, escriptora i historiadora de l’art Rosa Martínez (Sòria, 1955) és l’encarregada de comissariar l’exposició “Lux & Matrix” a l’ACVic Centre d’Arts Contemporànies, un recorregut per obres d’una vintena d’artistes d’arreu del món que pren el naixement i la creació com a punt de partida. Martínez ha obert camins a les dones en un món on predominaven els homes: va ser la primera comissària de la Biennal de Venècia en més de cent anys.

**Text: Laura Serrat
Fotografia: Marc Sanyé**

“Lux & Matrix”, que es pot veure fins al 30 de desembre, és una exposició multidisciplinària que parteix de l’úter com a pretext artístic. Què simbolitza l’òrgan femení en aquesta exposició?

En la biologia, l’úter és el lloc buit i fosc, flexible i adaptable, ple de potencialitats, que pot acollir i desenvolupar un ésser fins al seu naixement, fins a la seva sortida al món exterior. És alhora una descripció i una metàfora del lloc protegit on poden fermentar les possibilitats infinites de la creació.

Té un sentit artístic, també?

Efectivament, i s’expandeix a l’exposició. Es refereix també a la pàgina en blanc dels escriptors, la tela sense pinzellades dels pintors, el bloc de fang o la pedra informe, l’espai públic que pot acollir obres o intervencions artístiques... tots aquests espais són una extensió simbòlica de la capacitat de donar forma i vida a una creació artística.

Sobre què vol reflexionar aquesta exposició?

L’exposició “Lux & Matrix” ens convida a acostar-nos, per una banda, a la meravella que suposa el fet que de la interacció de dues cèl·lules complementàries pugui néixer un ésser viu. Per altra banda reflexiona sobre la qüestió artística: a partir de la ment, la sensibilitat, la capacitat tècnica i la consciència crítica d’un ésser humà i dels materials que l’envolten es poden crear obres que ens ajuden a viure millor.

Considera que l’exposició és també una assemblea de veus en reivindicació contra el patriarcat i el capitalisme? Per què?

Sí. Avui dia és molt clara la consciència sobre

els efectes del capitalisme. L’obsessió del benefici màxim i immediat està destruint el nostre planeta i la pròpia vida humana està en risc. També hi ha una innegable constatació que el patriarcat ha creat un sistema que exclou de l’exercici del poder la meitat de la població, en benefici de l’altra meitat. Si això s’hagués traduït en un món idíl·lic es podria acceptar, però les desigualtats i l’exploatació continuada –tant dels recursos naturals com de les vides humanes–, i en concret la violència contra les dones, continuen generant infelicitat i patiment. Si els recursos estiguessin justament distribuïts tots podríem viure molt millor. El dret a la felicitat està reconegut a la Declaració Universal dels Drets Humans, però ara com ara és paper mullat.

Quina creu que és la relació entre l’art i la reivindicació?

A principis del segle XXI, en un món ple de malalties, guerres i desastres ecològics, l’art no es pot considerar com un objecte pur separat de la realitat. L’artista no pot ser un ésser que viu en una torre de marfil. L’art és un instrument per a la transformació de les consciències, no només ideològicament, sinó també a través del plaer que el coneixement i la bellesa poden proporcionar. La bellesa pot ser revolucionària i reclamar el dret a compartir-la i gaudir-la ja ho és, de revolucionari.

L’exposició compta amb obres d’una vintena d’artistes d’arreu del món. Com ha estat la concepció d’aquest comissariat i les seves col·laboracions?

Aquesta exposició és el fruit d’un acte de confiança, respecte i amistat. Ton Granero, director de l’ACVic, em va trucar i em va dir que la seva il·lusió abans de deixar la direcció a finals de 2022

Bet Piella, regidora de Cultura de Vic, i Ton Granero, director d'ACVic, amb Rosa Martínez al mig en la presentació de "Lux & Matrix"

era que en el seu programa figurés una exposició meua. Ell ha visitat diverses de les mostres que he comissariat internacionalment i admira molt la meua feina. Em donava poc pressupost, però molta llibertat. Vaig pensar a disminuir les despeses de transport i assegurances de les peces reals, i vaig proposar-li construir una mena de museu imaginari on les propostes dels artistes poguessin conviure amb reproduccions d'imatges històriques o d'altres exposicions que ja han fet història. D'aquesta manera he creat un assaig visual que va connectant les imatges entre elles i configurant un discurs on les relacions són iconogràfiques i conceptuals. He mesclat obres actuals amb documentació visual, i he creat un contínuum on l'espectador també pugui establir les seves connexions. Un exemple és la fotografia que s'exposa de *Hon (Ella)*, de Niki de Saint Phalle, que es troba al Moderna Museet d'Estocolm, on la gent havia d'entrar a l'exposició per la vagina d'una gran nina de colors.

Va dirigir l'Exposició Internacional de Venècia l'any 2005. Va ser la primera dona a arribar a aquest càrrec en els 110 anys d'història de la mostra. Com valora la situació de les dones en l'art i la gestoria cultural? Ha canviat gaire des de llavors?

Quan vaig fer la Biennale, les Guerrilla Girls –un col·lectiu anònim d'artistes nord-americanes– va constatar que l'any en què es va fundar la Biennale, el 1895, només van participar-hi un 2,4% d'artistes dones. El 1995, cent anys més tard, aquest percentatge va ser del 9%. Els esforços de moltes dones –i de molts homes que ens han acompanyat en les nostres lluites– ha donat com a resultat que aquests percentatges es vagin equilibrant. De fet, aquest 2022 el 90% d'artistes seleccionades són dones. S'ha fet evident que les dones treballaven al costat dels seus col·legues homes, però que la història les ha ignorat. L'esforç per arribar a l'equilibri continua.

La dona i l'art també tenen un paper determinant en aquesta exposició?

Efectivament. Però també hi ha artistes homes extraordinaris, com Santiago Sierra, que ha creat una instal·lació específica titulada "My Body Does not Belong to Me" ("El meu cos no em pertany"). Per realitzar-la es va contractar un home i una dona que van estar parats durant cinc dies per escriure repetidament aquesta frase. Amb aquest projecte, Santiago Sierra mostra com l'explotació capitalista afecta pràcticament per igual dones i homes, com bé diu la filòsofa feminista Silvia Federici. Tot i això remarca que en les societats capitalistes, a les capes més baixes de la societat, les dones són les esclaves dels esclaus.

"A principis del segle XXI, l'art no es pot considerar com un objecte pur separat de la realitat. L'artista no pot ser un ésser que viu en una torre de marfil. L'art és un instrument de transformació"

Què interpreta que és l'art? Què ha estat per a vostè?

L'art per a mi ha estat una forma privilegiada de conèixer el món. M'ha permès viatjar per fer moltes exposicions i m'ha facilitat arribar als missatges que les obres vehiculen. A més he pogut compartir experiències amb persones d'una sensibilitat extraordinària, com són molts dels i les artistes que he conegut al llarg de la meua trajectòria. L'art m'ha acostat al món espiritual, perquè l'art i la poesia poden arribar a ser les creacions humanes més properes a les esferes subtils. Per això em complau especialment que a la façana d'ACVic hi hagi la imatge de la Verge de l'Esperança del retaule barroc de Cadaqués, que té un sol al ventre que al·ludeix a la llum que tots portem a dintre i que, a més, és obra de l'escultor vigatà Pau Costa.

Vostè es defineix com a curadora, assessora de col·leccions artístiques o escriptora. Ha tingut incursions en el món de la creació artística, també?

Molta gent diu que els curadors i les curadores som artistes, perquè els missatges i els discursos que configurem a través de les exposicions poden ser una obra d'art en ells mateixos. En el sentit clàssic de pintar o esculpir he fet els meus tempteigs com a amateur, primordialment copiant obres d'artistes que em fascinen. A casa meua, per exemple, tinc un Miró estelat, còpia d'una obra magnífica de la Fundació Miró. També tinc una cigonya extraordinària copiada d'un àlbum de cromos. Joseph

Beuys deia que tothom és artista. Hi ha qui pensa que l'obra d'art més gran és la que cadascú fa amb la seva pròpia vida.

Es va llicenciar en Història de l'Art el 1979 a la Universitat de Barcelona, i va realitzar un curs de Direcció d'Institucions Artístiques i Culturals a l'ESADE, en col·laboració amb la Universitat de Nova York. Com entra al món de l'art?

Vaig entrar al món de l'art per casualitat i per derives del destí, encara que soni estrany. Volia estudiar Filologia, però no em van deixar entrar a la facultat perquè en aquella època s'exigia el llatí. Mai l'havia estudiat, perquè havia fet el batxillerat científic. Vaig escollir Història de l'Art sense vocació especial. Per atzar vaig començar a col·laborar en els programes educatius de l'Obra Social de La Caixa, portant les activitats d'Art i Patrimoni a "La Caixa a les escoles", sempre com a *freelance*. Després d'una dècada volia explorar nous territoris i des de l'Ajuntament de Barcelona em van oferir un projecte d'intervencions de pintures murals a l'eix Marsella-Barcelona. Aquest projecte no es va realitzar, però una funcionària extraordinària va veure les meves potencialitats i em va proposar per dirigir la Biennial de Barcelona. Vaig haver de competir amb la parella d'un polític i amb una persona molt propera al consistori, però finalment em van escollir a mi. A les biennals vaig descobrir un format de diàlegs i de convivència d'artistes i disciplines que em va fascinar.

D'on li ve l'interès pel comissariat?

El comissariat d'exposicions és una professió molt nova. A Espanya pràcticament no es coneixia quan vaig fer els meus estudis d'Història de l'Art. Fa cent anys era inimaginable que hi hagués una figura amb la funció de ser catalitzadora de les relacions entre les institucions i els/les artistes, que tingués criteri per seleccionar les obres més adients i que disposés dels espais per crear un discurs conceptual i visual. Ara tothom vol ser comissari i existeixen milers de cursos per formar professionals en aquest camp.

Què és el més difícil de la professió curatorial? I allò que més la reconforta?

El més difícil és enfrontar-se amb l'ego de qui pensa que té criteri però només té opinió, i haver de conviure amb els jocs de poder. El que més em reconforta és la relació amb els/les artistes i la satisfacció de veure que l'exposició té unes lògiques pròpies, que es va construint i modificant a mesura que tu te la imagines.

Com valora la seva experiència com a directora i comissària de biennals internacionals a llocs com Istanbul, Pusan, Moscou, Sao Paulo o Nou Mèxic?

Descobrir i participar de l'energia de diferents contextos culturals és un regal i m'ha permès satisfer el desig de conèixer el món més enllà de les nostres fronteres. Unamuno ja deia que la millor cura contra els nacionalismes era viatjar i llegir.

Actualment, prepara un llibre sobre la seva experiència curatorial. Què en podem esperar?

Del meu llibre en sorgirà un manual d'instruccions per a joves curadors i el recull d'una experiència de vida.

Qui espera que llegeixi el llibre?

Fonamentalment, les persones que volen saber en què consisteix la professió de la curadoria, però també qui vol saber com una noia nascuda a Sòria va arribar a ser primera dona directora de la Biennial de Venècia sense *padrins*.

De cara al futur, té algun altre projecte important entre mans?

De moment estic col·laborant com a assessora en una exposició titulada "Feminine Power", conformada per peces arqueològiques del Museu Britànic de Londres que La Caixa portarà a Barcelona el 2023. La meua funció és ampliar-la i actualitzar-la proposant obres d'art contemporani. També participo en un projecte per organitzar una fira d'art internacional a Barcelona. A més, estem treballant en la possibilitat de complir un projecte molt ambiciós a la comarca d'Osona que es coneixerà aviat.

OPINIÓ

Josep Burgaya

DES DE FORA

El poder dels jutges

El reputat intel·lectual i polític progressista llatinoamericà Álvaro García Linera explicava ja fa uns anys que al continent americà ja no hi havia gaire perill de cops d'estat militars o bé d'intervencions de soldats dels Estats Units, ja que de la funció de liquidar polítics i governs d'esquerres se n'ocupaven els jutges. Que si abans a les acadèmies militars dels Estats Units s'hi preparaven militars i torturadors de països llatinoamericans per anar rectificat amb la força allò que deien les urnes, a les darreres dècades es formaven jutges d'aquests mateixos països en les costoses i elitistes universitats del veí del nord. Quan tornaven al seu país, feien la feina. Quan li vaig sentir explicar, vaig pensar que era força cert i que la manera d'acabar amb règims progressistes a l'Amèrica Llatina era, cada vegada més, amb intervencions judicials que feien la funció de braç armat del reaccionarisme (casos d'Evo Morales, Lula, Dilma, Correa...). Però, creia jo, només podia passar en territoris on els sistemes democràtics estaven poc consolidats i la divisió de poders no havia quedat ben establerta. Que això no era possible a Europa, vaja. Anava errat. El que s'ha evidenciat aquesta setmana a Espanya, dir-ne cop d'estat seria un abús injustificable del llenguatge, però amb la interferència intolerable del món judicial per mitjà del Tribunal Constitucional sobre el poder legislatiu, s'ensenyen algunes vergonyes, es posa en crisi, ara sí, això que s'ha anomenat el Règim del 78 i que va ser el resultat de la reforma política que va permetre sortir del fran-

quisme i instaurar un sistema democràtic a Espanya.

La dreta espanyola, cada vegada més extrema i rànica, bloqueja la necessària renovació dels òrgans judicials espanyols sigui dit en sentit ampli –Tribunal Constitucional, Consell General del Poder Judicial i el Tribunal Suprem– per tal de mantenir no una hegemonia ideològicament conservadora, sinó un predomini absolutament reaccionari que pretén eternitzar-se en la seva posició

La dreta espanyola, cada vegada més extrema i rànica, bloqueja la necessària renovació dels òrgans judicials espanyols

de poder. Uns jutges que formen un *pool* d'interessos amb els partits de la dreta –PP, Ciutadans, Vox–, i també amb la dreta mediàtica madrilenya tan poderosa. No se sap ben bé qui té la primacia en aquest bloc, tot i que probablement la *carcúndia* judicial marca el pas donat que els deutes en forma de sobreseïment de casos de corrupció que els té el Partit Popular són immensos. Mantenir jutges caducats en els seus mandats per tal de controlar la judicatura i que siguin aquests els que bloquegin la seva substitució resulta grotesc. La Constitució de 1978 es fonamenta sobre el sentit

de responsabilitat dels grans partits, que estan obligats justament a grans acords en els temes fonamentals. El de mantenir una adequada divisió de poders és especialment rellevant. La dreta, però, ha apostat per les formes trumpistes i per generar enfrontament i polaritat. No té la lleialtat institucional, el sentit d'Estat que tot i provenir del franquisme sí que va tenir en els anys de la transició. Ara, practica el cinisme i s'ha descarat en la defensa dels seus interessos de poder: el que no guanyem a les urnes ho fem a la judicatura.

La reforma de les majories necessàries per renovar el poder dels jutges resulta ineludible. I caldrà fer-ho a través d'una llei orgànica que quedi blindada pel Parlament i fora de l'abast de tribunals que fan de jutge i de part alhora. Què hi guanya la dreta amb aquest ajornament forçat? Temps per fer soroll, fer la sensació de caos, impossibilitar el diàleg i la possibilitat d'acord, cavar encara de manera més profunda la trinxera política que va separant cada vegada més la societat espanyola. Pot ser que la nova llei que es tramitarà resolgui, momentàniament, aquest impàs, però no resoldrà la deriva reaccionària d'una dreta cada vegada més assilvestrada, com tampoc la pulsio arrogant i corporativista d'una magistratura ancorada en posicions ultraconservadores i de defensa dels seus privilegis. No els importa el mal que fan a la democràcia espanyola perquè, uns i altres, aquest no ha estat un distintiu que els hagi preocupat fer-lo del tot seu.

Ares Escribà Cruells

TRES VOLTES REBEL

Els silencis del Mundial

Als argentins encara els dura la rессaca. I a molts catalans, no ens enganyem, també. El *nostre* Messi ha aixecat la Copa del Món –túnica qatariana inclosa– completant un palmarès de rècord ben merescut. Llàstima que sigui un trofeu tacat d'injustícia i que s'hagi alçat ignorant que qui ha acollit la competició valora més l'or que les vides. Especialment, si són femenines. Malauradament també, aquestes estrelles de la pilota, amb més poder que molts governs, han preferit assegurar-se el sou que clamar pels drets humans. Ni un gest, ni una trista reivindicació, per petita que fos, rebutjant les dictadures assassines i reclamant llibertat per a l'Amir. Què se n'ha fet, de l'Amir Nasr-Azadani? El jugador iranià de 26 anys hauria gosat donar suport a les protestes per les dones del país, que ja acumulen almenys 300 morts. El mateix sindicat internacional de futbol-

listes va fer públic que estava condemnat a la forca per un delictes d'enemistat amb Déu. Però aquí no passa res, senyores i senyors, el xou sempre ha de continuar. Així ha estat fins al final. Ignorant la realitat de l'Iran i del mateix Qatar, en

Ni un gest, ni una trista reivindicació, per petita que fos, rebutjant les dictadures assassines

aquest mundial s'ha perdut l'oportunitat única i irrepentible de posar la repressió contra les cordes i en primera plana. En canvi, la brillantor ens encega. Per alguna cosa l'esport rei és l'opi del poble. I mentre ens mantenien entretinguts, els autoritaris seguien maltractant, discri-

minant i matant. Amb poques, poquíssimes veus discordants. Acabat l'espectacle, una piulada del president colombià Gustavo Petro ha servit per obtenir alguna resposta sobre la situació de l'Amir. Segons la diplomàcia iraniana, encara no s'ha celebrat el judici i, per tant, no hi ha sentència. Afegeixen que és el cinquè acusat en una causa penal per, presumptament, pertànyer a un grup armat que hauria matat tres policies i agents de seguretat. Cert? Em temo que no sabrem mai tota la veritat. El que sí que hauríem d'haver après és que hi ha silencis que fereixen, ofenen i indignen. I aquest mundial n'està ple. El campionat és d'Argentina però la victòria més gran, indiscutiblement, l'ha obtinguda Qatar blanquejant-se descaradament a la vista d'un món hipnotitzat. Ja ho veuen, al futbol, com a la vida, massa cops guanya qui menys s'ho mereix.

LLIBRES

CRÍTICA LITERÀRIA

Joan Ríos i Rallé

Un avortament il·legal

“De tornada a la meua habitació... encara esperava veure una taca a les calces. Vaig començar a escriure a l’agenda, cada vespre, en majúscula i subratllat: RES” (pàg. 13).

La flamant guanyadora del Premi Nobel de Literatura d’enguany (*Pura passió*, 1991; *Els anys*, 2008, o *Memòria de noia*, 2016) ens empeny una vegada més cap a les seves més íntimes experiències personals. En aquesta novel·la, escrita el 1999, Annie Ernaux ens narra el propi avortament, tal com quotidià, terrible i clandestí i traumàtic, però bé que també il·legal en la França dels anys seixanta del segle passat. L’experiència de la protagonista, reconeguda com a pròpia i narrada en primera persona, s’inicia quan la jove estudiant de 23 anys queda embarassada d’un noi que a l’assabentar-se’n fuig com un covard. Aquells anys avortar era delictiu i es castigava amb penes de presó tant a la dona com a qualsevol persona, professional o no, que l’ajudés a portar fins a la fi l’objectiu de la fita assignada. Però aquella amenaça al seu futur, a la seva joventut, com a parany i obstacle de les il·lusions de la jove, no desapareixerà per si sola. Serà una lluita cara a cara i caldrà posar-hi remei.

L’esdeveniment és la narració exhaustiva i punyent, dolorosa i fràgil de la solitud d’una dona en el seu punt més profund, on la nostra protagonista, la dona aïllada, només pot prendre

cada una de les decisions, decidida i esquivant contínuament la falca del temps immediat, l’espasa de Dàmocles abans no s’acabi el termini, és un tic-tac que sembla no tenir fi: el retard de la regla, la confirmació de l’embaràs no desitjat, el viatge fosc amb anades i tornades pels despatxos de metges recelosos i farcits de por... Tota la vida ha canviat sobtadament, la percepció del temps, la relació amb els altres i el futur, tot s’ha capgirat com un mitjó.

Moments tan durs i desesperants per fer desaparèixer el no desitjat fins al punt d’intentar avortar per ella mateixa amb una agulla de fer mitja. O la descoberta d’una “fabricant d’angellets”, la monstruositat disfressada que a canvi de diners practicava avortaments a la cuina amb una sonda i un raspall per als cabells.

Narrat en fragments breus com esquitxos de records, escenes i reflexions molt concretes, l’esdeveniment és el relat d’uns fets emmarcats en un moment sociopolític

concret i molt personal, que necessita de la valentia d’una Annie Ernaux sempre molt sincera.

L'ESDEVENIMENT

Autor: Annie Ernaux

Editorial: Angle Editorial

Traducció: Valèria Gaillard

Lloc i any d’edició: Barcelona, 2022

Nombre de pàgines: 93

NOVETATS EDITORIALS

‘Els tres mosqueters’
Alexandre Dumas
Ed. Proa

Nova traducció al català d’aquest relat del qual tots tenim referències, de la mà d’Anna Casassas. Una oportunitat per retrobar D’Artagnan, Athos, Portos i Aramis, els mosqueters del rei Lluís XIII. I també malvats de manual com el cardenal Richelieu i Milady Winter. Nascuda com a literatura popular, difosa com a relat d’aventures per a joves i ja fa temps esdevingut clàssic.

‘Lluny de Louisiana’
Luz Gabás
Columna

El seu debut literari amb *Palmeres en la neu* va ser un autèntic fenomen. L’escriptora de Monsó (Osca) torna al cap de deu anys amb aquesta història ambientada a Louisiana, quan aquest estat nord-americà era una colònia francesa que va passar a mans espanyoles. Aquí hi viu la família Girard, i entre ells la Suzette, que en moments convulsos manté el seu amor amb un jove nadiu.

‘Deu històries negres’
Xavier Sust
Icària Ed.

Sí, va haver-hi catalans que es van dedicar al tràfic d’esclaus, i aquesta és una part vergonyosa del nostre passat que ara va emergint. Aquí n’hi ha unes quantes mostres. Des del viatge de dues goletes de vela quan encara no estava prohibida l’esclavitud, amb mariners d’Arenys, fins al del darrer capità negrer, en Pere Mas, *el Pigat*, que ja portava el timó d’un vaixell de vapor l’any 1864.

‘Bestiolarí’
Joana Raspall
Pagès Ed.

L’especialista en literatura infantil i juvenil Josep Maria Aloy va *endreçar* en tres llibres, seguint un criteri temàtic, l’obra poètica de Joana Raspall. Aquesta és la reedició d’un dels llibres, el que recull la poesia on els animals són protagonistes. Animals que transmeten uns valors positius humans, objectiu de la poesia de Raspall. Amb il·lustracions d’Anna Clariana.

‘La treva’
Toni Galmés
Ed. La Galera

Aquest àlbum il·lustrat del mallorquí Toni Galmés es basa en un fet històric real. La nit de Nadal de l’any 1914, soldats britànics i alemanys que eren a les trinxeres del front de la Primera Guerra Mundial van començar a cantar nades. D’aquí es va passar a intercanviar regals, i d’aquí a jugar un partit de futbol. Va ser l’anomenada *treva de Nadal*, un oasi nadalenc enmig de l’horror.

LLENGUA

EL 9 ETS I UTS

256

 CONSORCI PER A
LA NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA
CNL D'OSONA

“Per Nadal, cada ovella al seu corral. Per Sant Esteve, cada ovella a casa seva”

Us animem a seguir aquesta secció i us convidem a fer-nos arribar consultes i comentaris a través de vic.ass@cpnl.cat

De ben segur que aquesta frase l'heu sentida més d'un cop perquè ja és un clàssic del nostre refranyer. El que potser desconeixem és per què es va originar i quin significat té.

De fet, ens hem de traslladar a l'edat mitjana per entendre-ho millor. Segons Amadeu Carbó, especialista en cultura popular, cap al segle IX, a la part de la Catalunya Vella, que pertanyia a l'imperi carolingi, s'hi va difondre un determinat concepte de família.

La família carolíngia era molt extensa, com un clan, i quan hi havia alguna festivitat important, com és el cas del dia de Nadal, el pare o l'avi reunia tota la família –que podia viure molt lluny de la casa pairal– al voltant d'una taula plena de menjar. D'aquí vindria això de “Per Nadal, cada ovella al seu corral” (o la variant “Per Nadal, cada perdiu al seu niu”). D'altra banda, com que en aquells temps no hi havia tants mitjans de transport i els familiars trigaven a fer el viatge de tornada, l'en-

demà, el dia de Sant Esteve, no es treballava. No era ben bé una festivitat, simplement era un dia de descans perquè els familiars poguessin tornar a casa seva. I aquí agafa sentit la segona part de la frase: “Per Sant Esteve, cada ovella a casa seva” o “Per Sant Esteve cadascú a casa seva”. Aquesta tradició ha continuat fins als nostres dies i pel mateix motiu encara fem festa el dilluns de Pasqua Florida, l'endemà del diumenge de Resurrecció per Setmana Santa.

Altres països d'Europa que van estar sota l'imperi carolingi també acostumen a celebrar el dia de Sant Esteve, el 26 de desembre. És tradició a Irlanda, Itàlia, Anglaterra, Alemanya, Holanda...

Tenim molts d'altres refranys, també curiosos, en què apareix la dicotomia Nadal i Sant Esteve, com per exemple per indicar l'allargament del dia: “Per Nadal, un pas de pardal; per Sant Esteve, un pas de llebre”. I és que el refranyer popular és una font de saviesa!

LLAR

Eva Remolina / AMIC

Consells sobre com s'han de col·locar els tovallons en una taula de Nadal o esdeveniment especial

Els tovallons són un element indispensable a totes les taules i compleix una funció important, per la qual cosa la seva col·locació no pot ser improvisada ni obviar-se

És indistint el costat del plat en el qual ha de deixar-se. També és acceptable col·locar-lo damunt del plat (fins i tot sí que és recomanable, perquè evitem que la vaixela es taqui amb la pols), però el que sí que hem d'evitar, encara que als anys 80-90 es va fer molt popular, és deixar-lo dins la copa o el got. Encara que hi ha de diverses mesures, l'ideal és un tovalló de 60 x 60 centímetres. Si el menjar és greixós o ho requereix, podríem a més acompanyar-lo d'alguna tovallola de llimona perquè els comensals puguin netejar-se les mans adequadament. El tovalló cal utilitzar-lo per al que és, de manera que mai s'ha d'usar per eixugar-se la suor o netejar els coberts o les copes. Tampoc s'ha de col·locar mai al coll a manera de pitet. Això només s'accepta en el cas que es tracti de nens o de persones amb discapacitat o necessitat especial.

Allò correcte és desdoblegar-lo i posar-lo a la falda. I en el moment en què ens haguem d'aixecar per la causa que sigui, es deixarà al costat dret del plat, sigui doblegat o una mica arrugat, però mai doblegat de tal manera que sembli que no ha estat fet servir. Les tovallones s'han de deixar exclusivament per a festes o menjars familiars.

A la resta de menjars o sopars, millor que vagin sense aquests accessoris. Els tovallons de paper també seran exclusives per a aquests menjars més informals. Si el tovalló té un brodat o un logo, aquest sempre es deixarà visible cap amunt, i en la mesura del que es pugui, ben centrat.

Quant a la manera de col·locar-los, hi ha diverses opcions que són acceptables:

- Simplement doblegat, sigui a un costat o a un altre del plat o damunt d'aquest. Podem deixar-lo així, sense més ni més, o col·locar-hi al damunt un accessori o detall nadalenc, i també es pot aprofitar per posar-hi el nom del comensal.
- Doblegat en forma de rotllo i lligant-hi amb l'ajuda d'una corda o cinta algun element natural com branca de canyella, una branca de romaní, olivera o avet, alguna pinya, o

alguna fruita seca com una rodanxa de taronja o llimona.

- Deixant-lo caient cap a la taula. Aquesta és una tendència molt actual, que dona un toc sempre d'elegància.
 - Nuat damunt del plat.
 - Doblegat amb alguna forma com d'arbre, de flor o d'estrella. Encara que això pot ser acceptat en festes temàtiques, és millor evitar-ho per a tota la resta. Existeix a més el costum de no fer-se tant des de la pandèmia, ja que són opcions poc higièniques en haver de manipular-se molt el tovalló.
- Quant al color, tot dependrà del gust i de la decoració, però és molt més elegant si optem per colors neutres i d'una sola tonalitat, ja sigui combinant amb les mateixes estovalles o amb la resta d'accessoris i elements decoratius de la taula.

MÚSICA

EL CLÀSSIC

Jordi Sunyer

SAMMY HAGGAR 'The Best of Sammy Hagggar' Capitol, 1992

Els discos recopilatoris que comencen amb un "The best of..." no inspiren gaire confiança i acostumen a ser operacions de màrqueting comercial. En el cas que ens ocupa, però, per conèixer el bo i millor de Hagggar en solitari aquest àlbum és l'ideal. Que qui és Hagggar? Doncs Samuel Roy Hagar va néixer el 1947 a Califòrnia i és conegut sobretot pel seu pas pels mítics Van Halen. Abans, però, la seva trajectòria no té pèrdua. Va començar la seva carrera com a boxador, tot i que de seguida es va passar a la música amb The Faboulous Catillas, la seva primera banda. La fama li va arribar el 1973 amb el grup Montrose, tot i que el 1977, després d'una gira europea, els va deixar per desavinences amb un altre dels fundadors. A partir d'aquí, va començar a publicar en solitari fins que el 1984 va formar HSAS. Un any després,

Van Halen el va fitxar per substituir David Lee Roth i es va acabar de forjar la llegenda. Hi va estar fins al 1996. Des de llavors, Hagggar torna a actuar en solitari tot i que el 2009 va sorprendre tothom amb Chickenfoot, una superbanda amb ell a la veu, Joe Satriani a la guitarra, Chad Smith (Red Hot Chili Peppers) a la bateria i el també ex-Van Halen Michael Anthony al baix. Un tro. El millor de Hagggar en solitari ho trobareu a *The Best of...* Ah! I l'home, per sort, no ha tornat a la boxa sinó que segueix cantant. Ara amb Sammy Hagggar and The Circle.

NOTES

L'Strenes de Girona tindrà una branca 'urban' a Barcelona

L'Strenes de Girona, un dels festivals musicals de referència als Països Catalans, ja ha avançat alguns dels artistes que formaran part de la graella de la seva onzena edició. Destaquen, entre d'altres, les estrenes de Luz Casal, Sílvia Pérez Cruz, Els Amics de les Arts, Buhos, Beth, Triquell o Joan Dausà, que hi encetarà la gira dels 10 anys del *Jo mai mai*. El certamen també acollirà concerts de propostes com Viva Suecia, Judit Neddermann, Tanxugueiras, Andrea Motis i Marco Mezquida, Anna Roig o The Tyets i per al 2023 arriba amb una important novetat: l'expansió cap a Barcelona amb l'anomenat Strenes Urbana que se celebrarà a l'Antiga Fàbrica Estrella Damm el dia 13 de maig. Aquest esdeveniment acollirà l'estrena de les noves cançons de l'ex-Eufòria Scorpio i de Flashy Ice Cream (a la

foto). L'Strenes Urbana neix per donar suport als nous valors del gènere urbà català i, en aquesta primera edició, a més de Scorpio i els Flashy, programarà un total de deu artistes distribuïts en tres escenaris. Les entrades per als primers concerts anunciats i per a l'Strenes Urban ja estan a la venda al web del festival. L'Strenes tindrà lloc del 31 de març al 6 de maig a Girona. La resta d'artistes programats al festival es donarà a conèixer durant el mes de febrer.

EL TEST Rogeli Montoliu

Primer instrument que vas tocar? La flauta de bec a l'escola. I ja a l'Escola de Música de Vic, el piano. **Primer grup del qual vas formar part.** Em vaig iniciar cantant al Cor Cabirol. Més tard vaig fer de teclista al grup de folk-rock Garlanda i al grup de versions Ubrique's Band. **Primer disc que et vas comprar?** *Quina nit*, de Sau. **Quants discos tens?** No ho sabria dir; centenars. **Salva'n tres (de discos).** Pels records que em porten, *Quina nit de Sau* i *Mans fredes, cor calent* de Karda Fàstik. El tercer, un casset que em va enviar un amic francès amb temes de Jean-Michel Jarre. **Un concert (com a públic) per recordar.** Dos: Sau a la festa major de Viladrau el 1990 i un de Karda Fàstik al Rock 34 de Vic.

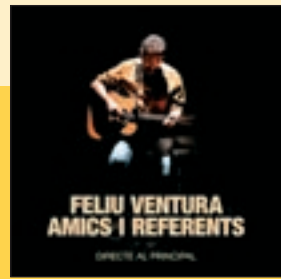
NOVETATS DISCOGRÀFIQUES

Jordi Sunyer

LES BUSCH 'Crit de guerra'

Les Busch és una banda de punk rock cent per cent femenina nascuda a Terrassa l'any 2017 liderada per Marina Comelles (veu i guitarra). Després de donar-se a conèixer gràcies al seu pas pel concurs Sona9 i de treure un parell d'EP, finalment debuten amb un llarga durada on parlen de feminisme i salut mental a base d'un rock esmolat que podria ser el fill bastard d'un casament entre Ramones i els banyolins Kitsch. I una curiositat: l'últim tema del disc, *Tot és fals*, els hi va produir la cantautora osonenca Joana Serrat.

FELIU VENTURA 'Amics i referents'

L'últim disc de Feliu Ventura va ser *Convocatòria*, editat el 2019, i *Amics i referents* és un directe que recull fidelment el final simbòlic de la gira d'aquell treball. Concretament, el disc inclou el concert especial celebrat al Teatre Principal de València el desembre de 2021 amb convidats com Ovidi4, Pep Gimeno, *Botifarra*, Carles Caselles, Sandra Monfort, Miquel Gil o Xiomara Abello. Un bon regal de Nadal per als seguidors d'un cantautor que últimament no és especialment prolífic. A veure si durant el 2023 ens sorprèn amb alguna novetat...

EL NEN CACA 'El nen caca'

El Nen Caca és un nou grup de música infantil en català liderat pel gironí Daniel Sánchez. En directe (i també en els vídeos que ja hi ha a les xarxes), el cantant/protagonista és una espècie de capgròs escatològic que sí, té cara d'emoji de caca. I en el debut discogràfic del projecte hi ha 14 peces que pretenen fer cantar i ballar petits i grans predicant valors i idees com la importància del reciclatge, les vocals, els números, el valor de compartir, la diversitat... La penúltima cançó del disc és la més caganera, "El tió", molt adient per escoltar aquests dies.

ALEGRIA INTERIOR

Eulàlia Robert, directora de PNL Barcelona

Amb qui celebrem?

Els Nadals dels darrers dos anys per a moltes persones han estat diferents; taules més petites, menys comensals, potser a llocs diferents dels tradicionals dinars i sopars a cases d'alguns familiars. Alguns que teníem la família lluny no hem pogut viatjar per trobar-nos.

Potser l'hem celebrat en espais oberts separats els uns del altres, amb alertes constants per possibles canvis d'última hora esperant a veure amb qui podríem trobar-nos i amb qui no ens veuríem.

Per a alguns de nosaltres aquests darrers anys han permès gaudir d'unes celebracions més tranquil·les i més íntimes. A altres ens ha representat un repte perquè, potser, alguna persona estimada ens ha deixat i trobem a faltar persones que viuen ja en cors i records.

També pot passar que la família hagi crescut, que hagin nascut nous membres i que altres persones s'hi hagin anat incorporant i apropant als nostres entorns familiars, noves parelles, nous

familiars polítics.

La celebració de Nadal, coincidint amb el solstici d'hivern, té l'origen en celebracions anteriors al cristianisme en què es reunien grups familiars i amics per celebrar l'entrada de l'hivern, període de recolliment en què el dia torna a allargar-se i la llum venç les tenebres. Les llavors sembrades començaran lentament a germinar per brollar a la primavera.

A països del Nord d'Europa, la celebració coincidint amb el solstici d'hivern a l'hemisferi Nord rebia el nom de Yule. Es cantaven cançons perquè les properes collites fossin abundants i portes sin benestar i prosperitat. S'encenien espelmes, s'adornaven llars amb arbres o amb branques d'arbres guarnides. I, sobretot, eren festivitats en què s'honorava els ancestres i amics absents, en les quals compartir i acollir forasters era una pràctica comuna. Moltes d'aquestes pràctiques s'han anat passant de generació en generació i encara les trobem presents de moltes formes, però potser hem perdut la connexió amb les celebracions originals.

Podem recuperar d'alguna manera el sentit d'aquelles celebracions?

Podem honrar els que ens han deixat i alhora donar la benvinguda a les persones que s'incorporen als nostres entorns familiars?

Potser aquest any és un bon moment per escoltar els nostres cors i adonar-nos amb qui desitgem celebrar, compartir, brindar, conversar, riure... potser és un bon moment per gaudir de les trobades dels propers dies amb més presència, sent més conscients del que ens importa, recuperant, construint i consolidant relacions.

Enguany, amb qui celebraràs Nadal?

HORÒSCOP

Roser Bona

Del 23-12-2022 al 29-12-2022

ÀRIES (Del 21 de març al 20 d'abril)

Júpiter a Àries pot portar oportunitats i l'augment de l'optimisme. Amb la Lluna Nova a Casa XI t'interessen nous reptes personals o potser muntar un negoci en solitari.

TAURE (Del 21 d'abril al 20 de maig)

Tot i que hi ha algunes tensions a la teva vida, et proposes passar pàgina i mirar cap endavant amb il·lusió. Excursions o escapades de cap de setmana en bona companyia.

BESSONS (Del 21 de maig al 21 de juny)

Si vens un producte o servei, amb Júpiter a Casa XI, vols donar-te a conèixer o ampliar la teva presència a la xarxa. Boniques trobades amb amics, plenes de confidències.

CRANC (Del 22 de juny al 21 de juliol)

Si tens problemes amb la parella, la Lluna Nova per Casa VII, pot oferir noves oportunitats i obrir vies de diàleg. Sortides d'oci i reunions familiars que et fan feliç.

LLEÓ (Del 22 de juliol al 23 d'agost)

És possible que estiguis força centrat en assumptes relatius a la salut o la feina. Júpiter per Casa IX augmenta l'energia i t'interessa per temes filosòfics o espirituals.

VERGE (Del 24 d'agost al 23 de setembre)

El Sol comença a transitar per Casa V i si no tens parella, fas una repassada al teu voltant a veure si algú t'escau. Podries fer una escapada a la muntanya amb un amic.

BALANÇA (Del 24 de setembre al 23 d'octubre)

Seràs l'amfitrió d'una trobada familiar a casa. Amb Júpiter per la Casa VII augmentaran els contactes socials i si no tens parella, pots connectar especialment amb algú.

ESCORPÍ (Del 24 d'octubre al 22 de novembre)

La teva feina podria portar-te a haver de fer molts desplaçaments o viatges llargs. Si acostumes a ser sedentari, deixes el sofà i comences a fer una mica d'exercici.

SAGITARI (Del 23 de novembre al 21 de desembre)

Ets més conscient de la negativitat i de les persones tòxiques del teu dia a dia i poses més distància. Divertides trobades al voltant d'una taula que no et perdràs.

CAPRICORN (Del 22 de desembre al 20 de gener)

Per molts anys! El Sol transita ja pel teu signe i de mica en mica les coses es van movent a favor teu. La temptació pot sorgir al sector laboral. Si tens parella, prudència.

AQUARI (Del 21 de gener al 19 de febrer)

Amb el Sol a Casa XII estàs més receptiu i sensible i captas les petites subtilitats. A la feina, potser et convé anar més per lliure i si treballes en equip, sigues diferent.

PEIXOS (Del 20 de febrer al 20 de març)

T'agradaria deixar les coses ben lligades de cara al futur i no haver d'estar patint. Una amistat de més edat que tu pot actuar de manera invasiva i hauràs de posar límits.

ECONOMIA

ELS PARQUETS

Joan Carles Arredondo / @joancarredondo

INFLACIÓ I PROFECIES

A l'hora de buscar titulars per sintetitzar l'any des del punt de vista econòmic, no serà estrany que s'apunti que aquest 2022 ha estat l'exercici en què s'ha disparat la inflació. Efectivament, després d'anys de contenció, un seguit de circumstàncies sumades han portat a creixements de preus que les profecies havien descartat d'ençà que l'euro va prendre les butxaques de la majoria d'uropeus. Contradient les profecies, la inflació també s'enfila en temps de moneda única.

Aquest 2022 s'ha arribat a xifres de creixement de l'índex de preus de consum (IPC per als amics) desconegudes des de feia gairebé quatre dècades, tant a l'Estat com a la resta d'Europa. Aquest augment ha apuntat a una certa frenada, particularment a l'Estat espanyol, durant els últims mesos. A Catalunya havia arribat a situar-se en el 10,3% al juliol i el 10,2% a l'agost, i al mes de novembre, l'última dada oficial, ja marcava el 6,4%. Encara són xifres molt altes, si es té en compte que l'objectiu del Banc Central Europeu és que sigui del 2%.

Si bé la millora és notable, és millor reservar el cava per les celebracions de les festes i no pas per donar per acabada aquesta situació d'inflació elevada. Bàsicament, per dos motius: el primer és fins a quin punt l'anomenada inflació subjacent s'està acostant en ritme de creixement a l'índex general. I el segon és la reacció del Banc Central Europeu, que tot i que el ritme de creixement dels IPC a l'Estat i a Europa es relaxa segueix en la política d'augment dels tipus d'interès i no mostra cap predisposició a relaxar-la.

La inflació subjacent, aquella en la qual s'exclouen del càlcul els productes més sensibles al marc econòmic més immediat (aliments, energia, carburants...) té a l'Estat un comportament diferent a la resta d'Europa. L'IPC general queda en el 6,8% al conjunt de l'Estat (lleugerament més moderat a Catalunya, el 6,4% esmentat). En canvi, als països de la zona euro, l'increment general arriba al 10,1%, tot i haver-se moderat al novembre. A l'Estat,

la inflació subjacent arriba al 6,3%, mentre que a Europa es limita al 5%.

Traduït (i per què no dir-ho, passat per la bola de vidre), aquesta evolució ve a significar que el que espera en els mesos vinents és una etapa encara d'evolució elevada dels preus. Com que la volatilitat de determinats indicadors, com l'energia i els carburants (que a l'Estat s'han moderat per efecte de l'anomenada excepció ibèrica i per la ingent injecció de recursos públics per subvencionar amb vint cèntims per litre els carburants) influeix en l'indicador general de preus, la seva traducció en la resta de productes encara està trigant a reflectir-se. Ara, els analistes tenen aquesta evolució en observació. Generalment, la inflació subjacent evoluciona més lentament que la general. Va trigar més temps a disparar-se i, ara, la possibilitat més viable és que també arribi més lentament al període de moderació. Però si això no passa hi haurà mala peça al teler, perquè voldrà dir que els temps de preus a l'alça s'allargarà.

I aquest és el temor del Banc Central Europeu: el segon motiu pel qual no seria prudent brindar amb cava per celebrar la fi dels preus en pujada lliure. La setmana passada, el BCE va acordar apujar, de

nou, els tipus d'interès. No cal anar gaire enrere en les hemeroteques per localitzar els motius d'incertesa que provoquen aquestes pujades, acordades, a més, de manera tan continuada. Els tipus, que aquest estiu estaven al 0%, ja s'han situat al 2,5%. L'objectiu és desincentivar les compres i refredar la suposada eufòria amb la qual els consumidors es van prendre la fi de les grans restriccions pandèmiques, sense que el mercat pogués respondre amb la mateixa celeritat, afectat per crisis energètiques, encariments de producció i cadenes de subministrament desgreixades.

Traduït (i, de nou, passat per la bola de vidre), la decisió del Banc Central Europeu posa de manifest que els intents per frenar la inflació encara han estat insuficients i que, per tant, vindran més increments en els propers mesos. El problema, bàsicament, és que es desconeix fins on està disposat a arribar en aquesta escalada de tipus que els consumidors mitjans veuen reflectit sobretot en l'evolució de les hipoteques que paguen o en el cost que els exigeixen si s'endeuten per pagar algun producte o servei. Però l'efecte pot anar més enllà. Al Banc Central Europeu ja no es descarta que els tipus puguin arribar a quotes del 4%, com les que hi havia al principi de la crisi de 2008.

Més diners per pagar deutes vol dir que les empreses poden entrar en dificultats i disposar de menys recursos per invertir o per contractar. Pugen els tipus, les borses baixen i les primes de risc s'incrementen. Aquest és el punt al qual s'arriba al final de 2022. Mentrestant, l'ombra de la recessió es projecta sobre el 2023. La inflació en serà el pretext. Un mal diagnòstic sobre les causes que han provocat aquest augment de preu en pot acabar tenint la responsabilitat. Els guardians de les rigideses tendeixen a atendre més les necessitats dels mercats que les dels ciutadans. Tot apunta que els perdedors acabaran sent molts més que els guanyadors. Una vegada més.

INDICADORS

Moderació hipotecària

La compravenda d'habitatges a Catalunya baixa el 15,4% a l'octubre respecte el mateix mes de l'any passat, un descens més notable que el de la mitjana estatal (-4,9%), segons dades de l'Observatori del Col·legi Notarial de Catalunya. Les hipoteques han marcat un punt d'inflexió a l'octubre després de la tendència a l'alça al llarg dels últims mesos, amb el creixement dels tipus d'interès com a teló de fons.

Més inversió estrangera

La inversió estrangera va créixer el 13,6% fins al tercer trimestre a Catalunya respecte als primers nou primers mesos del 2021, segons dades del Ministeri d'Indústria Comerç i Turisme. Catalunya va rebre inversions de capital estranger per valor de 2.477,3 milions d'euros davant dels 2.181,2 de l'any passat. En canvi, en el tercer trimestre les inversions es van moderar, amb un descens del 0,4%.

CINEMA

LA CRÍTICA DE LA SETMANA

Sergi Soler Ordeig

'Avatar. The way of Water'

De James Cameron

Ja tenim disponible el nou *megablockbuster* de James Cameron, i veient la mà de sessions que ofereix el Sucre, sembla inevitable haver de veure-la, encara que sigui de forma circumstancial. Després de 13 anys des de la primera obra, *Avatar: The Way of Water* ho repesca tot en una situació semblant quant a context: la invasió dels humans a Pandora. La tecnologia humana crema i destrueix tot el que es troba pel camí, havent perdut tot contacte amb la natura, incapaces de veure més enllà del que és productiu o dels diners. I això ho veiem representat quan les naus humanes baixen i cremen tot el bosc de sota maquinàlment. I és justament per aquí que sabem que mirem *Avatar*: tot és èpic i tot significat ha de tenir la seva representació immanent, directa i clara; un sistema simbòlic bàsic i entenedor. Aquí veiem com la connexió amb la natura es fa amb la cua dels cabells, que a la gent se li taquen les mans de sang quan es responsabilitza d'una mort, els dolents ho són per actitud més que per fets... És paradoxal que on s'inverteixin tants diners i tecnologia hi trobem una història tan antiga com aquesta; el risc que prenen per gravar-la l'han de poder compensar amb una història amb figures narratives contrastades històricament, ja que s'ha de recaptar fort.

Evidentment, la pel·lícula busca generar

certes emocions; aquestes les devien tenir penjades en un suro i van marcar-se el camí per arribar-hi: ens trobem amb dos problemes. Primer, el repertori d'emocions humanes és bastant limitat, i la forma d'arribar-hi, a part d'algunes certes inefables, bastant indesxifrable. Per tant, o acabes caient en certes bàsiques o no saps on navegues. I la segona, que és més aviat un axioma de la primera, és que aquestes emocions són les mateixes que hi ha a la primera d'*Avatar*, i el camí no ha canviat: (re)descobrim la natura –l'aigua, en aquest cas–, hi torna a haver imbècils que no entenen res, ens ataquen, trobem una nova casa... I potser no hi hauria cap punt a fer si no fos perquè el guió es presenta tan manipulat i barroer que acaba semblant un sermó moralista.

L'espectacularitat de la imatge digital (recordem que James Cameron sempre busca el nou redós de l'espectacle) només em pot fer pensar que el format més idoni per una història amb tants ambients i amb tants reptes tècnics era el videojoc més que el cine. Però puix que la trobem a la pantalla gran, gaudim-la, que és distreta, també pacifista, però amb molta acció –en un sistema paradigmàtic necessitem veure seques per entendre què és no fer-se'n– i es parla de la família. Sens dubte, un film ideal per Nadal. Bones festes!

OFERTA CULTURAL

M. Erra / T. Terradas

Paul Fuster i Matthew McDaid, al Festival Silenci de la Garriga

Paul Fuster, ermita Santa Maria del Camí. Divendres 23 de desembre, 20.30. Matthew McDaid, La Doma, la Garriga. Dissabte 24 de desembre, 12.00.

El Festival Silenci de la Garriga comença aquest cap de setmana amb els dos primers concerts. Paul Fuster portarà el seu folk-roll d'arrel estatunidenca i crearà el seu propi univers. McDaid, cantautor d'origen irlandès, acostarà al públic el seu folk costumista, i una música que va directa al cor.

Uns Pastorets 'propis' a Torelló

"La Gran Aventura de Lluquet i Rovelló". Teatre Cirvinànum, Torelló. Dies 25, 26, 28, 30 i 1 de gener.

Mitja dotzena de municipis d'Osona representen aquests dies els Pastorets, l'espectacle nadalenc per excel·lència. A Torelló, celebren els 10 anys d'una versió pròpia, en una producció de Nou 69 Teatre que porta per títol *La gran aventura de Lluquet i Rovelló*. Les dues sessions de la versió més *gamberra* (XXL) seran les dels dies 28 i 30 de desembre.

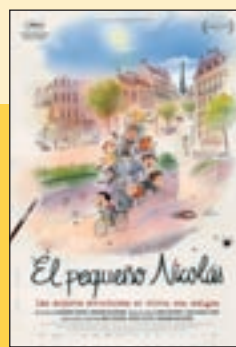
CINECLUB

AC GRANOLLERS
CINEMA EDISON - 19h
Divendres 23 de desembre
Diumenge 25 de desembre
Dilluns 26 de desembre

'El gran Maurice'

Regne Unit, 2021. Dir.: Graig Roberts. Comèdia dramàtica. VO subtitulada en castellà. La veritable història de Maurice Flitcroft, un pare de família i operador de grua que viu en un petit poble anglès que veu en perill el seu lloc de treball a causa de la inestabilitat econòmica del país. Després de veure un partit de golf televisat, Maurice queda enamorat del joc i decideix participar en el torneig més important del món, l'Open Britànic. Un pla mestre que té un únic problema: Maurice no ha jugat al golf en la seva vida.

AC GRANOLLERS
PETIT EDISON - 17h
Dimarts 27 de desembre
Dimecres 28 de desembre
Dijous 29 de desembre

'El pequeño Nicolás'

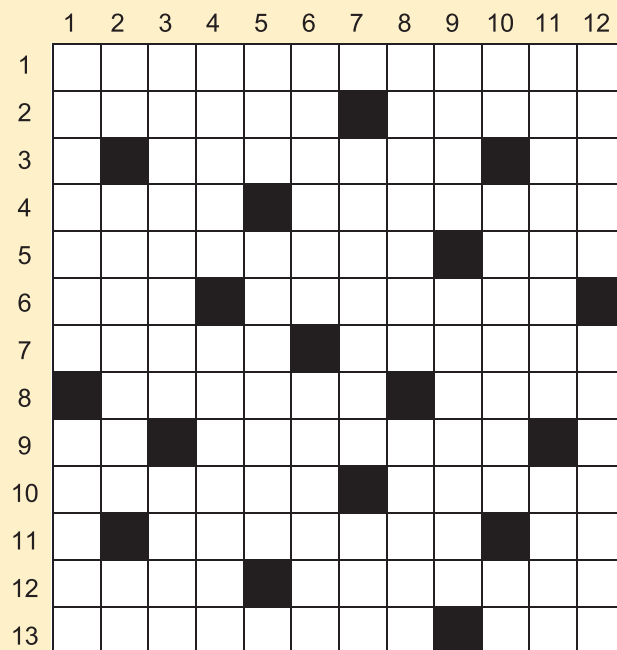
França, 2022. Dir.: Benjamin Massoubre. Animació. En castellà. Nicolás és un nen feliç i tranquil. La seva és una infància alegre, plena de jocs, diversió, bromes, aprenentatge, complicitat, baralles i càstigs. Les aventures de Nicolás el porten a l'estudi dels seus creadors, on parla amb ells de forma distesa. Sempé i Goscinny li expliquen com es van conèixer i es van fer amics, i també responen a preguntes sobre la seva carrera, la seva infància i les seves ambicions.

PASSATEMPS

MOTS ENCREUATS _ Pau Vidal

HORIZONTALS: 1. Corrent literàrio-musical extingit per falta d'autors: tots es van suïcidar / 2. Reducció de respiració. Detestar la ràdio marejadora / 3. Capciró del dit. Moto italiana famosa pels acudits pujats de to. Són de sa majestat / 4. Fico per darrere. Dolç tumor de la medul·la espinal / 5. Ramificació vegetal del joc de comptar i vende cadezs. Clar com en Marbà / 6. Il·limitadament sorda. Si vols entrar l'hauràs de traspasar / 7. Oriental imitant els orientals. Fa de mal torçar, és paper massa dur / 8. No té gràcia veure com cau, és arrodonit de panxa. Extret d'algues a can Sagarra / 9. Menys que res. No és prou educat perquè la dona el dugui fora de casa. Cap de brot / 10. Aplico un bany de vapor, i no és cap canonada. Per fer un pastís és excessiva / 11. Cul de got. Cosí del termostat però més resistent. Menys que ser / 12. Reducció de respiració per l'asmàtic i prou. Esquilada de monjo / 13. Dimensió matemàtica cèlebre per la seva tenacitat. Creen un admirador del mite.

VERTICALS: 1. Capità de navili britànic amb rumb nord. Precisió de pintor / 2. Oferta al 33%. Eren com corones atroces, les cucurulles de condemnat. Sempre darrere en Dario / 3. A l'hora de sucra és el més dolç. Ell sí que porta una vida ben encarrilada / 4. Aferro, subjecto. Ofecs per culpa del menjar, que són com ensopecs / 5. No del tot nova. Medicament que funciona per la ment. Surt guanyant amb el substitut / 6. Arbre salicaci molt espantat pel vent. Ho fa el sol quan emmusteix les plantes i la llagosta / 7. Màxim culpable de

l'homicidi. Si fa riure és només per un sentit. És teu, tot i que en Leonart el considera propi / 8. Cosina de lamorfina a injectar pel colze. El més atractiu de la nevera / 9. Idioma parlat de Suïssa cap amunt. Absorbis màgicament pel riu / 10. Planteja condicions. Gestora tota alterada per culpa de les brises. Exclamació pròpia d'ell / 11. Habitació reservada al comte de Montecristo. Existirà en una hora baixa milanesa / 12. Camp tan estèril que fins les armes s'hi fan malbé. Encegaran el poeta.

SUDOKUS

Ompleu la quadrícula de 9x9 caselles dividides en subquadrícules de 3x3 amb les xifres de l'1 al 9. No s'ha de repetir cap xifra en una mateixa fila, columna o subquadrícula.

Dificultat: fàcil

	3			9			6	5
4	7		3		6		2	
8		5		4				
			7				8	
							4	2
5	8					7	3	
		6	4	7	2		9	8
9				6				7
		3		8	5	6		

Dificultat: molt difícil

	7			9		5		3
5		1						9
	6							
				3		2	4	5
8			7				9	
				6				
			4					
	2			5			8	6
		3	8		2			7

Trobeu aquestes paraules a la sopa de lletres. Poden anar en qualsevol direcció. Les paraules poden compartir lletres a mesura que es creuen.

- Bàsquet
- Ioga
- Ciclisme
- Natació
- Esquí
- Rugbi
- Golf
- Surf
- Hoquei
- Tennis

QUADRE NUMÈRIC

	+		-	8	1
-		+		+	
	-		-		3
-		-		-	
5	+		+		13
-11		1		11	

SOPA DE LLETRES

J	E	I	G	G	A	Q	R	O	F
C	M	B	E	G	E	U	Y	V	D
S	S	V	O	U	G	S	E	M	S
I	I	I	P	B	Q	S	Q	K	P
N	L	I	I	A	T	O	U	U	D
N	C	F	K	S	F	R	H	R	F
E	I	S	I	Q	A	M	V	X	F
T	C	Q	H	U	U	H	P	W	K
G	O	L	F	E	V	M	Q	M	Y
C	Q	N	A	T	A	C	I	O	W

SOLUCIONS

	11		1		11
13	1	+	7	+	5
3	4	=	2	=	9
		+		-	
1		-	6	+	3

7	2	3	9	8	5	6	1	4
9	8	4	1	6	3	2	5	7
1	5	6	4	7	2	3	9	8
5	1	8	6	2	4	7	3	9
6	9	7	5	3	8	1	4	2
3	4	2	7	1	9	5	8	6
8	6	5	2	4	1	9	7	3
4	7	9	3	5	6	8	2	1
2	3	1	8	9	7	4	6	5

Dificultat: fàcil

6	9	3	7	8	1	2	4	5	7
4	2	7	3	5	9	1	8	6	
1	8	5	4	7	6	9	3	2	
9	5	4	2	6	1	3	7	8	
8	3	2	7	4	5	6	9	1	
7	1	6	9	3	8	2	4	5	
3	6	9	5	2	7	8	1	4	
5	4	1	6	8	3	7	2	9	
2	7	8	1	9	4	5	6	3	

Dificultat: molt difícil

1	R	O	M	A	N	T	I	C	I	S	M	E
2	O	F	E	G	O	R	O	D	I	A	R	
3	D	L	A	V	E	R	D	A	S	M		
4	O	C	I	F	E	L	O	O	M	A		
5	M	O	N	O	P	O	D	I	O	S		
6	O	R	D	L	L	I	N	D	A	R		
7	C	O	R	E	A	C	A	R	T	O		
8	A	G	A	U	C	A	N	C	A	R		
9	R	E	N	E	G	L	I	G	E	R		
10	E	S	T	U	B	O	M	A	S	S	A	
11	T	A	T	A	T	O	S	T	A	T		
12	O	F	E	C	T	O	N	S	S	U	R	A
13	C	O	N	S	T	A	N	T	F	A	N	

ESPECIALISTES
EN ATENDRE
AMIGUES I AMICS
INVISIBLES,
TIONS, TIONS,
REIS I REIQUES
DE L'ORIENT

VICREU

Som jardineria intel·ligent
PAE d'Osona · Mas de la Mora 12F · Vic
T 93 889 33 52 · [@vicreu](#) · [vicreu.net](#)